

K E N D E L S E

om fredning af

Grøndalen med tilstødende områder.

afsagt den 30. juli 2010 af Fredningsnævnet for København

Den 11. november 2006 rejste Københavns kommune i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening forslag om fredning af Vigerslevparken, Damhussøen, Damhusengen, Krogebjergparken og Grøndalsparken.

Den 29. november 2006 rejste Danmarks Naturfredningsforening forslag om fredning af Skolehaverne, og den 25. juni 2009 rejste Frederiksberg kommune i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening sag om fredning af Grøndalen, Grøndalsengen og 5. juni Plads.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 37 a, stk. 3, blev fristen for færdiggørelse af de den 11. og 29. november 2006 rejste sager udsat til den 1. november 2010.

På et møde den 26. november 2009 har fredningsnævnet besluttet at udskille fredningsforslagene vedrørende Grøndalsparken, Skolehaverne, Grøndalen, Grøndalsengen og Femte Juni Plads til særskilt behandling. Denne kendelse vedrører kun disse områder.

Der har været afholdt offentligt møde den 20. september 2007 og 20. august 2009 og været besigtigelse den 27. september 2007 og forud for mødet den 20. august 2009.

Københavns kommune har foreslået, at området udvides med del af matr. nr. 57 og 1533 Utterslev. Dette er tiltrådt.

Københavns kommune har samtidig oplyst, at en nabogrund ikke vil blive anvendt til genbrugsstation.

I fredningsforslagene er anført, at formålet er at sikre parkerne som sammenhængende, rekreative grønne områder, og at sikre og muliggøre en forbedring af deres biologiske, landskabelige og rekreative værdier under hensyntagen til den historiske baggrund for områdernes nuværende udformning samt at muliggøre en forbedring af biodiversiteten i områdene.

Det er endvidere anført, at formålet er at sikre området som grønne byparker, der overvejende består af græsarealer med spredt beplantning, solitære træer, varierende buskbeplantninger og tæt randbeplantning samt at sikre offentlig adgang til et let tilgængeligt, nærrekrativt parkmiljø, hvor de rekreative værdier kontinuerligt forbedres.

For Skolehaverne er anført, at formålet er at sikre den nordlige del af Grøndalsparken som rekreativt, grønt område og forbedre offentlighedens adgang til de grønne områder i Skolehaverne.

Bemærkninger og indsigelser

Københavns kommune har modsat sig, at Skolehaverne fredes, og har anført, at areaerne i Kommuneplan 2005 udpeget dels til O1-område, hvilket giver mulighed for at etablere legeplads, sportsbaner etc., dels til O2-område, hvor der bl.a. kan bygges institutioner og faciliteter til en lang række formål af almen karakter. Området rummer i dag en børneinstitution. Det er således kommunens mål med dette område, at det skal medvirke til at sikre bydelens forsyning med offentlige tilbud. For øjeblikket er det tilbud til børn, der tilgodeses, men det kan ikke udelukkes, at udviklingen i demografi mv. kan føre til, at der ad åre vil være behov for andre offentlige tilbud. Dette vil en fredning umuliggøre.

Fredningsnævnet har fundet, at området danner en naturlig afslutning på den nordlige del af fredningsområdet og derfor bør friholdes for bolig- og erhvervsbyggeri. Fredningsnævnet finder imidlertid, at Københavns kommunes mulighed for anvendelse af området til institutioner bør tilgodeses, og har derfor truffet bestemmelse om fredning som nedenfor under delområde E anført.

Grøndal Lokalråd har fremsat bemærkninger vedrørende cykelsti og Skolehaverne.

Fredningsnævnet har fundet, at det ikke på forhånd bør hindres, at en overordnet, grøn cykelrute etableres ved en dispensation. Ved en ansøgning herom må de af lokalrådet fremsatte synspunkter inddrages.

Vejlauget for Grøndalsvej har fremsat kommentarer, herunder protesteret mod en frilæggelse af åen.

Fredningsnævnet bemærker, at fredningen ikke medfører pligt til frilæggelse, men alene giver mulighed herfor.

Hasse Løfberg har fremsat bemærkninger til fredningsforslagene. For så vidt angår Skolehaverne svarende til de af Grøndal Lokalråd fremsatte. Der henvises til det ovenfor herom anførte. Han har endvidere foreslået fredningsområdet udvidet. Han blev gjort bekendt med den begrænsede kreds af sagsrejsere.

Området

Det fredede område ligger i ådalen for den rørlagte Grøndals Å eller støder op til ådalen. Området er vist på kortbilag 1.

Der fastsættes følgende

F R E D N I N G S B E S T E M M E L S E R :**Bestemmelser gældende for hele området****§ 1 Fredningens formål**

Det er fredningens formål

1. at sikre området som parkområde,
2. at opretholde og muliggøre en forbedring af områdets biologiske, landskabelige og rekreative værdier under hensyntagen til den historiske baggrund for områdets nuværende udformning, herunder at muliggøre en forbedring af biodiversiteten i området,

3. at fastholde og regulere offentlighedens ret til fædsel i området og dets anvendelse til fritidsformål,

4. at medvirke til at sikre, at Danmarks internationale forpligtelser til at beskytte naturen overholdes.

§ 2 Fredningsområdet

Området omfatter 5 delområder, jf. kortbilag 3, og omfatter ca. 21,5 ha.

Delområde A: Området umiddelbart nord for Metrobanen.

Område B: Naturområdet nord herfor.

Område C: Det af Københavns kommune rejste forslag til fredning af Grøndalsparken, samt det tilstødende område i Frederiksberg kommune.

Område D: Femte Juni Plads.

Område E: Skolehaverne.

§ 3 Arealernes tilstand

1. Der må ikke opføres bebyggelse af nogen art eller etableres anlæg, foretages terrænændringer eller ændringer i vegetationsforholdene, medmindre sådanne tilstandsændringer er tilladt i de efterfølgende bestemmelser.

2. Fredningen er ikke til hinder for bevarelse, drift, vedligeholdelse, renovering og nyetablering af anlæg, bygværker og ledninger samt oprensning af vandløb samt dertil hørende adgangsveje for at sikre optimal drift af spildevandssystemer, vandledninger og vandløb. Udformning og placering af nye, overjordiske anlæg skal godkendes af fredningsnævnet.

3. Fredningen er ikke til hinder for etablering af underjordiske spildevandsbassiner/hjælpeledninger med dertil hørende overjordiske anlæg, adgangsveje og nødvendige terrænændringer eller andre ændringer i kloaksystemet med det formål at hindre udløb af spildevand. Udformning og placering af overjordiske anlæg skal godkendes af fredningsnævnet.

4. Fredningen er ikke til hinder for reetablering af tidligere vådområder eller for, at der kan etableres anlæg eller vådområder med renseeffekt til tilbageholdelse og rensning af vand. Ændringerne samt disses udformning skal fastsættes i en plejeplan.

5. Fredningen er ikke til hinder for, at den rørlagte Grøndals Å kan frilægges på hele eller dele af strækningen. Frilægningen samt udformningen og placeringen skal fastsættes i en plejeplan.

§ 4 Bebyggelse

1. Plejemyndigheden kan uden plejeplan tillade, at der kan foretages ombygninger og mindre tilbygninger eller opføres mindre bygninger, for eksempel toiletter, på maksimalt 20 m².

2. Der kan opsættes motionsredskaber langs hovedstierne.
3. I den sydligste del af område A ved Metrobanen og i den østligste del af område C ved Godthåbsvej kan der etableres skaterbane, kælkebakke eller lignende fritidsaktivitet. Udformning og placering af anlæg skal godkendes af fredningsnævnet.

§ 5 Pleje

1. Københavns kommune er plejemyndighed nord for jernbanen. Frederiksberg kommune er plejemyndighed syd for jernbanen. Kommunerne kan aftale anden fordeling.
2. Uanset § 3 må plejemyndigheden udføre de foranstaltninger, som skønnes egnede til at forbedre forholdene for dyre- og plantelivet eller findes hensigtsmæssige for at opretholde eller forbedre de landskabelige eller rekreative værdier inden for fredningsområdet. Foranstaltningerne skal udføres på grundlag af en plejeplan.
3. Det er ikke tilladt at anvende sprøjtegifte i fredningsområdet, og der må generelt ikke gødskes. Dog kan der i de intensivt vedligeholdte boldspilsarealer gødes i mindre omfang.
4. En plejeplan skal være udarbejdet af plejemyndighederne i fællesskab eller hver for sig efter reglerne i stk. 5 - 8.
5. Plejeplanen skal redegøre for de pleje- og udviklingsarbejder, som påtænkes udført i de første 5 år efter fredningens gennemførelse. De senere plejeplaner må højst gælde i 10 år.
6. I forbindelse med udarbejdelse af plejeplanen skal følgende foreninger og organisationer gives lejlighed til at udtale sig:
  - Danmarks Naturfredningsforening
  - Friluftsrådet
  - Dansk Ornitologisk Forening
  - Dansk Botanisk Forening
  - Vanløse Lokaludvalg
  - Frederiksberg eller Københavns kommune, hvis plejeplanen er udarbejdet af en af kommunerne.
7. Plejemyndigheden udarbejder udkast til plejeplan og fremsender det til de høringsberettigede. Indsigelse skal være fremsat over for plejemyndigheden inden en af denne fastsat frist. Uenighed om plejeplanen, herunder om indsigelsen skal have opsættende virkning, kan af plejemyndigheden eller de høringsberettigede forelægges for fredningsnævnet, der herefter træffer afgørelse.

§ 6 Offentlighedens adgang.

1. Bortset fra anlæg af bygninger med tilliggende arealer, som efter deres formål og karakter ikke bør være offentlig tilgængelige, og hvor udearealerne derfor normalt er hegnede, kan offentligheden færdes overalt til fods og udnytte området rekreativt med de nedennævnte begrænsninger eller med de begrænsninger, der følger af lovgivningen eller måtte blive bestemt i en plejeplan.
2. Ændringer i eksisterende hegn langs Metrolinien og S-banen skal ske efter aftale med Metroselskabet og Banedanmark. Opsætning af nye hegn med det formål at skabe forbedrede forhold for legende børn kan foretages af plejemyndigheden.

3. I plejeplanen kan der fastsættes bestemmelser for, at færdsel forbydes i nærmere bestemte områder for at beskytte plante- og dyrelivet.
4. Der må ikke etableres nye adgange fra private ejendomme til parkerne uden plejemyndighedens godkendelse.
5. Cykling må kun ske på de stier, der i plejeplanen er udlagt som cykelstier.
6. Motoriseret kørsel er kun tilladt i forbindelse med driften af fredningsområdet. Handicappede kan benytte eldrevet køretøj. Plejemyndigheden kan i enkeltstående, særlige tilfælde give tilladelse til motoriseret kørsel i området.
7. Hunde skal føres i snor. Der kan i plejeplanen dispenseres fra denne bestemmelse i mindre områder.

§ 7. Veje, stier og tekniske anlæg

1. Nye stier, broer, cykel/gangtunneler og faunapassager må ikke anlægges uden at være fastlagt i plejeplanen. Nye cykelstier og redningsstier kan asfalteres. Øvrige stier anlægges med grusbelægning eller som naturstier.
2. Der må ikke etableres belysning i området uden at være fastlagt i plejeplanen.
3. Uanset stk. 2 må der opstilles master til vejbelysning- og trafikformål på de arealer, der ligger umiddelbart op til de tilgrænsende og krydsende veje, når vejmyndighederne anser det for nødvendigt.
4. Der må ikke anbringes reklameskilte og lysreklamer i fredningsområdet. Plejemyndigheden kan dog give tilladelse til, at der i op til 10 m fra en eventuel café reklameres for denne og til, at der opsættes henvisning til caféen samt anden nyttig information vedrørende denne.
5. Der må ikke anbringes skulpturer og lignende i fredningsområdet uden at være fastlagt i plejeplanen.

Særbestemmelser for de enkelte delområder

§ 8 Delområde A

Stk. 1.

Der kan på det åbne areal ved Metrolinien etableres en mindre bygning til f. eks. vedligeholdelsesforhold, cafébrug eller lignende. Byggeriet skal godkendes af fredningsnævnet, både hvad angår placering og udformning, idet der skal tages hensyn til det omkringliggende parkanlæg.

Stk. 2.

I den nordlige del af det skålfornede græsareal kan der etableres et vandanlæg/vandkunst.

Stk. 3.

Der kan etableres motions- og boldspilsarealer på dele af det klippede græsareal. Plejemyndigheden kan etablere dræn ved stianlæg og i forbindelse med etablering af motions- og boldspilsarealer. Projekterne skal beskrives i en plejeplan.

Stk. 4.

Legepladsens placering og form kan ændres eller suppleres.

Stk. 5.

Der kan etableres en stibro med tilhørende rampeanlæg over Metrolinien, så området forbindes med området ved Flintholm Station.

§ 9 Delområde B

Stk. 1.

Ved C. F. Richs Vej kan der etableres supplerende petanquebaner.

Stk. 2.

Det ekstensivt vedligeholdte græsareal skal bibeholdes. Græsset må højst klippes to gange årligt, dog kan græsset langs stierne klippes intensivt.

Stk. 3.

Ved en eventuel omlægning skal C. F. Richs Vej fortsat krydse parken i et andet niveau end parkens. Ved en eventuel omlægning af broen skal omfanget af frirummet under broen søges bibeholdt, ligesom den visuelle sammenhæng mellem parkdelene skal søges bevaret. Et nyt anlæg skal godkendes af fredningsnævnet.

§ 10 Delområde C

Stk. 1.

Børneinstitutionen "Damhuset" samt institutionslegepladsen på matr. nr. 8 b Vanløse kan forblive hegnede. Ophører brugen af arealerne, bliver fredningens øvrige bestemmelser gældende for de pågældende arealer.

Stk. 2.

Det umatrikulerede jernbaneareal i Frederiksberg kommune mellem Jernbane Allé og Flintholm Station kan uanset fredningen anvendes som hidtil som havelodder med bygninger og forblive indhegnet. Ophører den nuværende brug af arealet, bliver fredningens øvrige bestemmelser gældende for det pågældende areal.

Stk. 3.

Fredningen er ikke til hinder for, at der på området syd for jernbanen øst for Godthåbsvej på matr. nr. 11 a, 11b, 11 d og 978 Utterslev opføres nye småhuse eller sker ombygning og udskiftning af eksisterende bygninger eller ændringer af havelodderne inden for kolonihaveområdet. Ophører den nuværende brug af arealerne til kolonihaver, bliver fredningens øvrige bestemmelser gældende for det pågældende areal.

Stk. 4.

Fredningen er ikke til hinder for ombygning af stationspladsen foran Fuglebakkens Station samt ændring af adgangsforholdene til stationen. Udformningen af ændringer skal godkendes af fredningsnævnet.

Stk. 5

Ved Flintholm Station kan det eksisterende bil- og cykelparkeringsområde udvides som vist med skravering på det særskilt udarbejdede fredningskort, kortbilag 2, såfremt området sløres med beplantning, og den eksisterende sti mod nordøst ikke nedlægges på parkeringsområdet.

Stk. 6.

Fredningen er ikke til hinder for, at dele af matr. nr. 57 og 1533 Utterslev fortsat kan anvendes som adgangsareal til forsyningsinstallationer mv., herunder til bygninger på matr. nr. 57 og 1533 Utterslev samt til naboparcellerne, matr. nr. 123 og 950 Utterslev. Ophører denne anvendelse, overgår matr. nr. 57 og 1533 Utterslev til parkarealer på samme vilkår som de øvrige arealer i fredningsområdet. Det eksisterende hegn syd for matr. nr. 123 og 950 Utterslev fjernes, når disse matrikelnumre er solgt.

§ 11 Delområde D

Stk. 1.

Eventuel renovering/ombygning af den eksisterende transformerbygning skal godkendes af fredningsnævnet med henblik på at sikre bygningens visuelle samspil med det øvrige parkareal i området.

Stk. 2.

De to bunkers kan fjernes. Efterfølgende skal det grønne anlæg reetableres med samme landskabelige udtryk som omgivende anlæg.

Stk. 3.

De fuldkronede allétræer på Femte Juni Plads skal, når træerne er udlevede, erstattes med nye allétræer.

Stk. 4.

Asfaltarealer, der løber parallelt med anlægget, kan reduceres. Efterfølgende skal arealet have det samme landskabelige udtryk som det omgivende parkanlæg.

§ 12 Delområde E

Stk. 1.

Området kan bebygges med offentlig institution. Bebyggelsesgraden må ikke overstige den for Københavns kommune til enhver tid gældende for institutionsbyggeri.

Stk. 2.

Området kan holdes hegnet, så længe det benyttes til børneinstitution eller andet pædagogisk formål. Den på fredningskortet viste sti skal dog holdes åben.

Øvrige bestemmelser for hele området

§ 13 Dispensation

Fredningsnævnet kan i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra bestemmelserne i denne kendelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

§ 14 Tinglysning

Fredningskendelsen tinglyses på følgende matrikelnumre:

Vanløse

10 b, 3400, 3434, 8 b, 2906, 3082, 3086, 3084, 2907, 3109, 3092 og 3087.

Vigerslev

28, 2577 og 4 h.

Brønshøj

3436, 3438, 3439, 3435, 3219, 2673, 3220, 3434 og 2573.

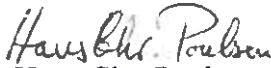
Utterslev

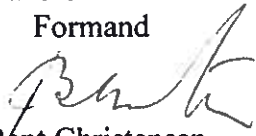
1012, 975, 1014, 57, 1379, 1013, 978, 11 a, 11 b, 11 d, 1466 og 1538.

Frederiksberg

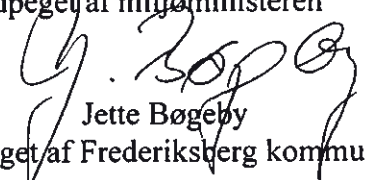
180 a, 195, 196, 122 a, 7 m, 189, 5 rq, 5 g og 5 s.

Dato 30. juli 2010

Hans Chr. Poulsen
Formand

Bent Christensen
Udpeget af Københavns kommune

Birthe Aasted
Udpeget af miljøministeren

Jette Bøgeby
Udpeget af Frederiksberg kommune

Fredningskort

Grøndalen med tilstødende områder

Del af
 Vigerslev, København
 Vanløse, København
 Brønshøj, København
 Utterslev, København
 Københavns Kommune
 del af
 Frederiksberg
 Frederiksberg Kommune

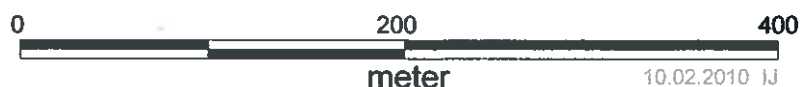
Udarbejdet i 2005 af
 Danmarks Naturfredningsforening i
 samarbejde med Københavns Kommune og
 i 2009 i samarbejde med Frederiksberg Kommune
 Ændret 10.02.2010

Signaturforklaring

- areal der fredes
- bygning indenfor fredning
- rørlagt vandløb
- ejerlavsgrense
- kommunegrense
- bunkers
- transformerstation
- tilladelse til udvidelse af parkeringsplads
- eksisterende parkering
- eksisterende stier

Fredningskort til brug ved
 Fredningsnævnets afgørelse
 af 30. juli 2010
 FRS nr. 66+72/06+40/09

} se Kortbilag 2

10.02.2010 LJ

F R E D E R I K S B E R G

K O M M U N E

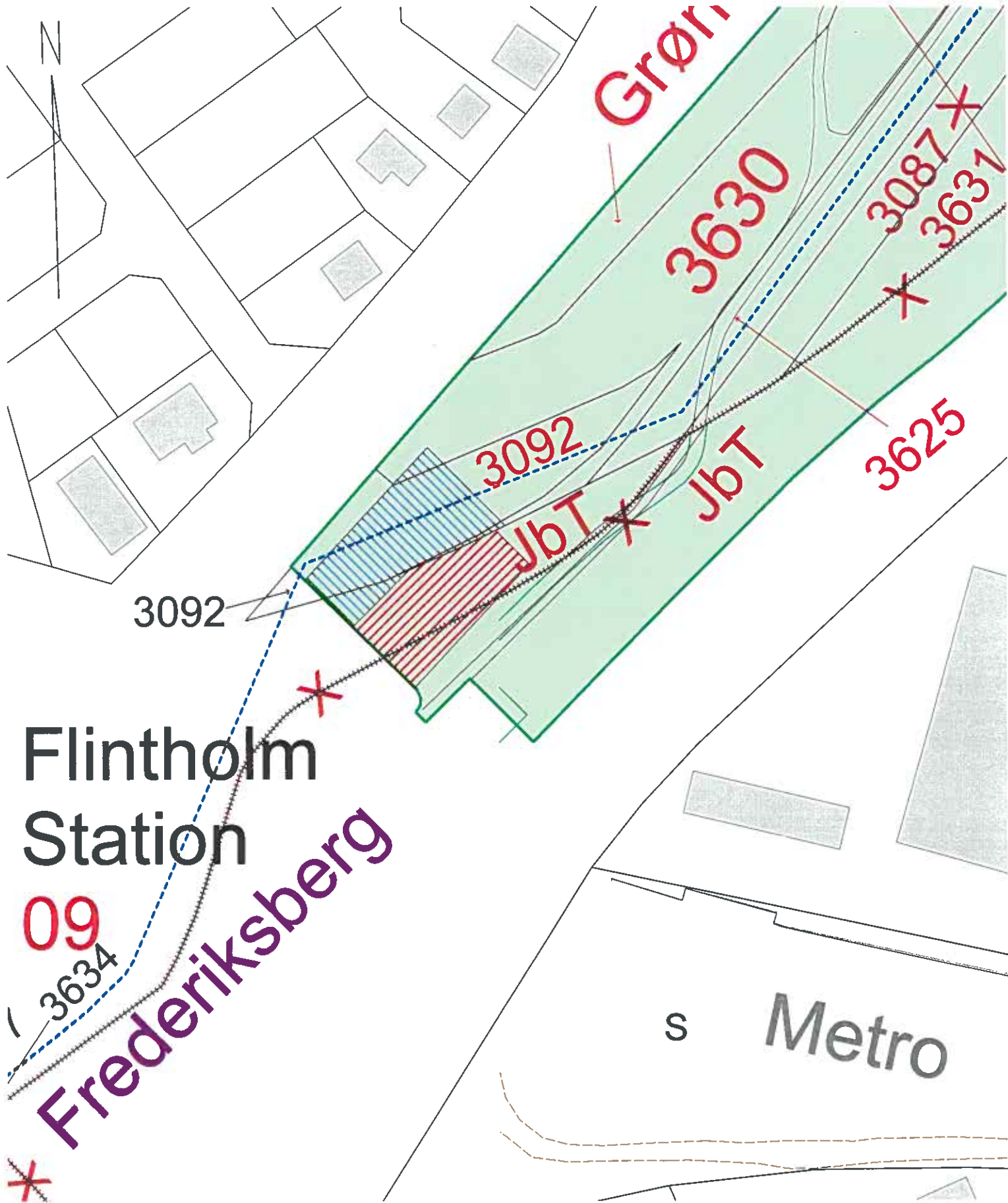

KØBENHAVNS KOMMUNE
 Bygge- og Teknikforvaltningen

Danmarks
 Naturfredningsforening

Parkeringsarealer ved Flintholm Station

Udsnit af kortbilag 1

- eksisterende parkering
- tilladelse til udvidelse af parkeringsplads

Grøndalene med tilstødende områder

